

Duch wěrnosće wot Wótca

Hdyž troštar přindže, kotrehož wam póscelu wot Wótca,
Duch wěrnosće, kiž wot Wótca wuchadza,
budže wo mni swědčić.

Jan 15,26

Hdyž so derje čuješ a nimaš žane problemy, maš tež wjele přecelow a něchtóžkuli cí praji, zo móžeš so na to spuścić, zo maš stajnje dobrego pomocnika. Ale hdyž so derje čuješ, njetrjebaš pomocnika. Pomocnika trjebaš, hdyž maš problemy a njewěš, što dyrbiš činić. Tola runje w tutym wokomiku hustodosć pomocnika abo přecela njenamakaš. Sy sam a so přidatnje k temu hišće hórje čuješ.

Tež we wěrje móžemy něšto podobneho dožiwić. Su časy, hdyž začuwam, zo je mi Bóh bliski. Móžu so z wjesofej wutrobu modlić a z poŕnym hłosom Bohu swoje kěrluše spěwać. Hinak pak to je, hdyž je so w mojim žiwjenju něšto rozbiło abo hdyž sym dospołnje zwrěšćić. Potom je mi čezko wěrić, zo mam dobrego přecela – jedneho, kiž chce mi pomhać. W tutej chwili je mi Bóh chětro zdaleny.

W cyrkwiskim léče wotblyšćuje njedzela mjez Božim spěcom a swjatkami tutón swojorazny staw křesćanow wosebje derje. Słyšimy, kak je so Jezus swojim wučomnikam z wočow minyl. Přiwšěm su jich wutroby hišće poŕne z tym, štož běchu z nim dožiwili.

Podobne su husto tež naše nazhonjenja. Dowěrjam temu, zo móžu kóždy džeň Božu bliskosć a jeho pomoc začuwać. Tola přeco zaso dyrby spóznać, zo so mi we woprawdžitosći na swěće lěpje njeindže hač njekřesćanej. Nawopak: Mnozy z nas móža so hišće derje na to dopomnić, zo bě wuznać ke křesćanskej wěrje w šuli abo w powołanju na škodu.

W nacistiskim času móžeš zmužite a zjawne wuznać wěry do jatby wjesć. Druhdy so tole samo ze smjerću chłostaše. Hdyž džensa do dalokeho swěta hladamy, widžimy, zo je tajki towaršnostny system kaž pola nas, hdžež móžeš swoju wěru swobodnje a zjawnje wuznawać, skerje wuwzaće. Njezadžiwa pak, zo je w Němskej připóznać za cyrkej a wěru chětro spadnyło.

Za kóždeho z nas wobsteji čas žiwjenja swojorazny fenomen: Přez křćeńcu słušamy hižo k Božemu kralestwu, wot narodźenja pak słušamy k tutemu swětej. Woboje je w našim žiwjenju změšane. Směmy tuž hižo nětko wjesele a radosć wěry dožiwjeć a smy žiwi w krutej dowěrje do přichoda. Tola čez a horjo, kotrejž k tutemu swětej a k našemu žiwjenju słušatej, njewostawatej nam zalutowanej.

Jezus je swojim wučomnikam jasnje připowědźił, zo njebudže žiwjenje jako křesćan lochke, haj, zo móže samo strašne być, swoju wěru wuznawać. „Přindže hodžina,“ tak praji Jezus, „zo štož was mori, budže sej myslić, zo z tym Bohu službu wopokaza.“ (Jan 16,2) Tola Jezus slubi swojim wučomnikam tež, zo nochce jich samych wostajić. Chce „troštarja pósłać, Ducha

Stara Hodžijska klětko z lěta 1514. Nowe wěko w formje hoľbja z 20. lěstotka symbolizuje Swjateho Ducha. Foto: Krystof Rummel

wěrnosće, kiž wot Wótca wuchadza“. Tutón móže wutroby wupjelnejć a wěru posylnejć.

Tole móžeš hač do džensnišeho dožiwić. Žiwjenje njebudže na kóždy pad lóše, hdyž sym we wěrje žiwy. Ale tež w horju směm nazhonić, zo chce mje Bóh přez nje wjesć a mje we wšej nuzy podpěrać. Jeho Duch mje skruća a čini mje wěsćišeho. Tak móžu skónčnje tola lěpje na swěće žiwy być, dokelž je moja wutroba poŕna nadžije a dowěry.

Krystof Rummel

Kófer za dowolowy čas

Lube džeći, skónčnje je zaso léčo a z tym započina so tež wočakowany dowolowy čas. Hdyž na dowol myslu, potom dopominam so rady na džećacu hru „Spakuju swój kófer a wozmu sobu ...“. Znajecie hru?

Džensa sym wam tež spakowany kófer sobu přinjesła. W nim su wšelake wěcy, kotrež zdadza so na přeni pohlad być wěcy wšedneho dnja, ale potom wukopaja so jako woprawdžite pokłady.

Jako přenje sym slónčny klobuk zapakowała, kotryž nas před slóncom škit. Tak kaž ja tež Boha wo to prošu, zo by nas škital a wobarnował.

K temu słuša tež slónčna krema, kotruž njesměmy zabyc, zo njebychmy so spalili. Tak prošu tež Boha, nas před strachami, njezbožemi a choroscemi škitac.

A jeli měli so tola zranić, tak sym pleser do kófra tyknyła, zo by rana spěšnje zažila.

W dowolu njesmě fotoaparát falowac, zo bychmy wšě rjane dožiwjenja na wobrazach zapopadnyć móhli. Tak móžemy sebje a druhich stajnje na to dobre dopominać.

Dale sym póštowe karty zapakowała, zo bychmy tež na ludži myslili, kotřiž njemóža do dowola jěć a zo bychmy jim tak wjesele wobradžili.

Cyle wažna je tež pućowanska karta. Njech Bóh nas přeco na prawu šćežku wjedže a nam orientaciju w žiwjenju da.

Za dowol pakowany kófer Foto: Maria Wirtheč

A hdyž měli tola raz wopak wotbočić, tak prošu Boha wo trěbnu mudrosć a swěcu, zo by nas z čmy wjedł. Tehodla sym tež kapsnu lampu přidała. A potom sym hišće jednu hru do kófra položila, zo bychmy čas za druhého namakali a zhromadnje něšto rjaného činili. Na kóncu sym wam lětaďlo do kófra spakowała, dokelž přeu wam wšěm, zo byšće so strowi a derje wočerstwjeni z dowola zaso domoj wrócili.

Lěčo a dowolowy čas chcu nětko zhromadnje z wami ze spěwom „Boža lubosć je nam kaž slónco“ (słowa a hlós: Fankfurt/M., přeložk: Jan Malink) witać:

Boža lubosć je nam kaž slónco,
wšitko wujasnja wokoło nas.
Wotewri so za nju,
wzmi sej, kelkož chceš.
Boža lubosć je kaž slónco,
wšitko wujasnja wokoło nas.
Hrěch njech njezačěmni
twój puć žiwjenja.
Boža lubosć je kaž slónco,
wšitko wujasnja wokoło nas.
Daj tež lubosć dale
swojom blišemu.
Boža lubosć je kaž slónco,
wšitko wujasnja wokoło nas.

Waša Maria Wirtheč

Pokiwy

Serbski wječork w Chrjebi

Skladnostnje 400lětného jubileja swojeje cyrkwy přewjedu w Chrjebi swjedženske léto ze wšelakimi zarjadowanjemi. Štwórtek, 5. junija, w 19 hodž. je předwidžany serbski wječork w cyrkwi. Duchowny impuls poda farar Albrecht Böhnisch nawjazuju na serbskej bibliskej hronje na pišćelowej tubi a na serbske kemše w zańdženosci. Christiana Piniekowa poda serbski krótkokurs z kwisom, čitanjom a spěwanjom. Přizamknje so wječorny imbis. **Ch. Pin.**

Jubilej w Malešecach

Wot 15. hač do 22. junija swjeća Malešecy swój 800lětný jubilej. Do swjedženskeho programa słušeja tež serbske poskitki.

Njedźelu, 15. junija, wot 10 hodž. prezentuje so wjes pod heslom „Malešecy dožiwić“. Serbske přinoški poskića so w hosćencu „Wódny muž“. Na žurli pokazaja wustajeńcu wo stawiznach wjesneje Domowinskeje skupiny a wo serbskich zarjadowanjach předchadžacych lět. Dale wustaja Monika Cyžowa drastowy čah z klankami we wšelakich serbskich a słowjanskich drastach. Džeći móžēja paslić, jejka wóskować a jejka kuleć. Ludowe nakładnistwo Domowina změje knihi na pře-

dań a Domowinska skupina poskića kofej a tykanc. Witaj-pestowarnja „K wódnemu mužej“ wita na tutym dnju wšitkich hosći na swój dzeń wotewrjenych duri.

Wutoru, 17. junija, přepraša we 18 hodž. na spěwny wječork při gmejnskim zarjedže. Wjacore chóry, mjez druhim tři serbske, spěwaja hromadže z hosćimi.

Njedźelu, 22. junija, w 14 hodž. budže swjedženski čah přez wjes. Na nim wobdžeła so tež džeći Witaj-pestowarnje w serbskej drasće. **Domowina, župa Budyšin**

Hudźba na Tuchorju

Pod heslom „Orchester na Tuchorskim pohrjebnišću“ započnje so njedźelu, 22. ju-

nija, w 15 hodž. při zachodže z Lubijskeje dróhi wodjenje po kěrchowje. W 16 hodž. přizamknje so koncert w Tuchorskej cyrkwi ze skupinu Consonare St. Petri. Při wodženju a w koncerće spomina so tež na dirigenta Helmuta Fryču a jeho wobdžełanja serbskich ludowych spěwow.

Evelyn Fiebiger

Rozžohnowanje w Klětnom

Njedźelu, 29. junija, rozžohnujetaj so mandželskaj Bettina a Daniel Jordanov ze swojeju farskeju zastojnstwow we wulkowosadze „Při Bjerwałdskim jězoru“. Swjedženske kemše započnu so w 14 hodž. w ewangelskej cyrkwi w Klětnom. **PB**

Serbski domizniski dzeń

njedźelu, 15. junija, w Lejnom a Ptačecach

- 10.00 dwurěčne kemše z Božim wotkazanjom w Lejnom
- 11.30 swjedženski čah do Ptačec
- 12.45 wobjed w hosćencu
- 14.00 spěwanje ludowych spěwow, postrowy
- 14.30 wustup Ptačecanskeje pestowarnje
- 15.00 kofej
- 15.45 kónčna nutrnosć w cyrkwi a balonowy postrow

Wšitkich zajimcow přeprašuje

Serbski džětowy kruh Janskeje wosady we Wojerecach

Dolnoserbski farań n. w. Helmut Hupac 75 lět

Gratulaciju k cesnemu narodnemu dnu fararja Helmuta Hupaca cu zachopiš z ochranojskim gronidłom za 18. junij, na kótaremjž jo se pśed 75 lětami w Prjawozu naroził: „Twójo słowo jo našeje wutšoby wjasele a trošt; pśeto smy ga za twójim mjenim pomjenjone, Kněžo Bog Cebaot.“ (Jer 15,16)

Bóže słowo jo za jubilara wót wšogo zachopjenka sem wažny žywieński zakład było. Wón bu dupjony wót fararja Wencka w prjawoskej cerkwi, tśi dwóry pšec wót doma, žož jo wótrosł w serbskej burskej familiji. Nan jo želał ako weterinar-hygiene technikar a maš jo na šlodarku wuknuła, jo pak nejž-pjerwej doma na burskem želała a pózdžej ako pśistajona. Starej starjejšej stej na samskem dwórje bydliłej. Južo z tśimi lětami jo Helmut ze stareju mamu namšu sobu šel a starego nana jo słyšał na nježelach wótpołdnja z biblie a prjatkarskich knižkow glosnje cytaš. To serbske jo doma słyšał, ale z nim a z wósym lět młodšym bratšom jo se w familiji nimski powědało, což běšo w Dolnej Łužycy bóžko w skóro kuždej familiji uzus.

Pó zakładnej šuli w Prjawozu jo wuknuł až do 8. lětnika na šuli w Brjazynje. Konfirměrował jo jogo farań Hein. Wót 1966 do 1969 jo na Serbsku rozšyrjonu wušu šulu w Chóšebuzu chójžił, žož jo serbsku rěc cytaš a pisaš wuknuł.

Pó abiturje jo se rozsužił za studium teologije. Lěcrownož nje-jo to za cas DDR žycony studijny směr był, jo ředowniska ceptařka Marja Rječkajc jogo we tom respektěrowała, njejo jomu to wugranjała. Pó wójarskej službě w NVA w Marxwalde (žinsa Neuhausen) jo na Cerkwinskej wusokej šuli w Barlinju předny teologiski eksamen zložyl, swój wikariat w Neuruppinje měł a na prjatkarskem seminarje w Gnadau drugi teologiski eksamen zložyl.

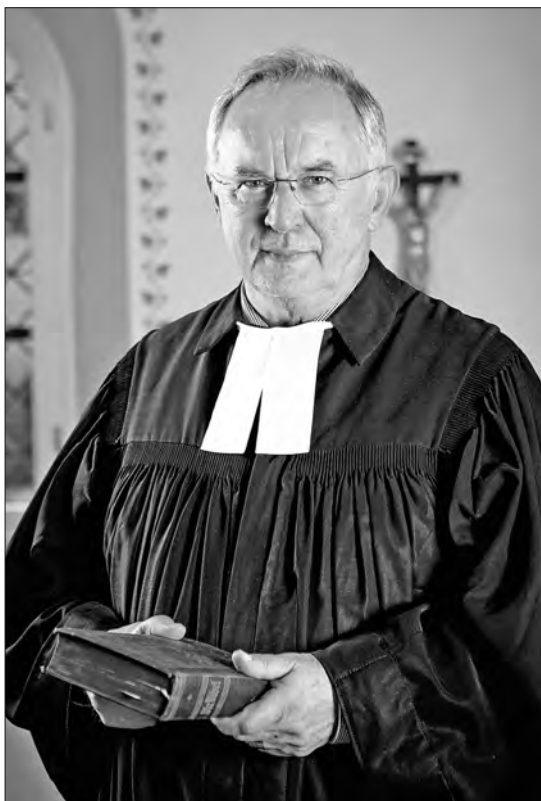
Pśecej jo było jogo žycenje, w domowni móc želaš. Tak jo nejž-pjerwej 1981/82 był pśistajony pśi cerkwinem amše w Chóšebuzu. W lěse 1983 bu wót superintendenta Reinharda Richtera ordiněrowany a jo zachopił w Korjenju ako wósadny farań služyš. Wót 1985 do 1989 jo k tomu wakantnu wósadu w Mósće zastarał.

W lěse 1987 jo na pšosbu přednu dolnoserbsku namšu nowšego licenja w Dešnj nje žaržał. Dokulaž njejo był wěsty w liturgiji, jo namšu z kjarližami, bjatowanjami a prjatkowanim z Tešnarjowych prjatkarskich wugótował. Wón jo powědał dobry prjawoski dialekt, což su namšarje wutšob-

nje pšiwzeli. Wót togo casa sem jo aktiw-nje sobuželał w žěłowej kupce Serbska namša, pód nawjedowanim wušego promšta Reinharda Richtera.

Helmut Hupac jo teke njelicobne rozgłosowe prjatkowanja žaržał a wjele dalšnych serbskich namšow. Wót 1994 do 2009 jo wón był předny pśedsedař Spěchowanskego towaristwa za serbsku rěc w cerkwi a jo sobu želał na wudašu nowych serbskich spiwarskich 2007.

Wušej serbskego žela jo měł dalšne zastojnstwo ako zastupujucy superintendent

Farań n. w. Helmut Hupac

Foto: Maik Lagodzki

chóšebuskego cerkwinego krejza. W swójom dušepastyřskem žěle jo dobył wjele pšijašelow. Rad jo był wityny na namšach teke w drugih wósadach, žož jo fararjow zastupował. Wón jo pśecej kšěl pśi wósaze wostaš a njejo wó wusoke zastojnstwa rožel. Spokojny a žekowny jo, až jo młoge semuško, ako jo wuseł, schadało. To wobznajnu teke wuznamjenjenja, ako jo dostał pśócōne: dwójcy cesnu medalju města Chóšebuz a 2017 Myto Domowiny.

Z Bóžej pomocu jo Helmut Hupac wjelice želo wugbał. Wón słuša k tym dušepastyřam, ako su pśez lětzasetki woporniwe želałi za wóžroženje serbskego ewangelskego cerkwinskego žywjennja we wósadach Dolneje Łužyce. Žycym jomu nadalej mócy a lušt do serbskego nabóžnego žela, aby se mógałi naše wósady w serbskem zmóćniš a wuwijaš a aby nje-wopśestało to pšichodnym generacijam dalej dawaš.

Christina Kliemowa

Dalšne gratulacije wót člonkow Žěłowej kupki serbska namša

Helmuta Hupacowe prjatkowanja su stawnje teologiski funděrowane a cłowjeski wěrnosciwe. Za to se jomu žekuju.

Žekuju se jomu teke za jogo mysli a ideje, ako smy wuželałi pšosbu wó personelne rozšyrjenje serbskego dušepastyřstwa w Dolnej Łužycy. To jo było w lěse 2020. Bóžko wšak jo se toš ta iniciatiwa tegdy juž w serbskem kontekście rozbiła. Ale za mnjo wóstanjo našo zgromadne želo w kupce jednak zmyslonych we wjelgin dobrem spomnješu.

Helmut Hupac jo tam teke pokazał swój šarmanty, wóšoduchny humor a teke swój góspodliwosć. Jo ga nam za zma-kanja napjaktł wjegin dobry mazańc.

Žycym jomu Bóže žognowanje. kšute strowje a cescejšo zma-kanja w małym serbskem swěše.

dr. Christiana Piniekowa

Žek jomu za to, až jo w pšawem casu na pšawem městnje to pšawe zwónožel. Jo, to jo była napšawdna cezura za stawizny dolnołužyskich Serbow. Wjaselim se!

Werner Měškank

Ja wjelgin cesćim wugbaš Helmuta Hupaca ako předny pśedsedař našogo Spěchowanskego towaristwa za serbsku rěc w cerkwi. Pśešiwo młogej zajžowje jo wójo-waš za to, až słowo, pismo a spiwanje w serbskej rěcy su mógałi slědk pśiš do ewangelskich wósadow Dolneje Łužyce.

dr. Hartmut Leipner

Wjelgin se cesćim, až njejo Helmut Hupac swój zastojnstwo wósadnego fararja ako pówołanje wugbał, ale až jo był farań z pówołanosći. Dopominajom se wósebne na jogo prjatkowanja. Wón jo kuždemu něčo k rozmyslowanju na drogju dał.

Brigitte Sakretz

Ja som pśecej woblutowała, až farań Hupac njejo měł móžnosć, w nimsko-serbskej wósaze statkowaš. Wón tak derje wobkněžyjo dolnoserbsku rěc, tak ako ju te luže w jogo rodnej jsy Prjawozu powěda-ju. To jo tyło Bóžemu słowju w serbskem radiju.

Ako som była redaktorka serbskeje redakcije rbb, som se mógała pśecej na njogo spuśćaš. Na jadnom boce, což nastupa nabóžne rozmyslowanje, ale wón jo mě a mójim koleginam a kolegam teke ako wěcywuznaty a kompetentny rěcny partnar za tematiske wusćelanja k dispoziciji stojał. A rad jo se wón na chylku k nam sednuł, kafej wupił, cesto teke tykańc sobu pšinjaš a se z nami rozgranjał wó Bogu a swěše.

Martina Golašojc

Hajenje rěče a wěry w młodych swójbach we a zwonka Łužicy (5)

Quarzec swójba z Badensko-Württembergskeje

Na serbskim ewangelskim kóncu tydženja w Hainewaldze wobdželi so prawidłownje Quarzec swójba, kotraž ma jara daloki přijězd. Wona bydli w Reichenbuchu w Badensko-Württembergskej. Wottam je někak 540 kilometrow do Budyšina. Elena Quarzowa je Serbowka a pochadza z Budyšina. Wona je so na Jürgena Quarza wudała, kotryž bydli w małej wsy Reichenbuch na horje wyše rěki Neckara. Mataj dweju synow, kotrejuž Elena serbsce kubła. Sym so z njej wo tym rozmołwjała, kak so jej to, tak daleko wot Łužicy zdalene, poradzi a kajki je jich zwisk k ewangelskim Serbam.

Štó słuša k wašej swójbje?

K našej swójbje słušeja mój mandželski Jürgen a naju synaj Jan a Damian. Jan je 17 lět stary a wopyta 11. lětnik gymnazija w Mosbachu. Damian je 15 lět stary a chodži na realnu šulu w Mosbachu. Jürgen je mašinotwar studował a předawa lifty. Ja sym hojenska hladarka a džělam w intensiwnjej pedagogiskej skupinje z džěćimi a młodostnymi, kotřiž su čězko trawmatizowani a wjetšina je přidatnje duchownje zbrašena.

Hdže bydlíce?

Bydlimy w Reichenbuchu. To je wjeska blisko Mosbacha, kiž leži na horje mjez Heilbronnem a Heidelbergom, w dole pluskoce rěka Neckar.

Pochadza twój muž wottam?

Ně, mój muž pochadza z Kaiserslauterna w Porynsko-Pfalcojskej. Wón džělaše přeco hižo w Stuttgarće. Přez přecela je kónčinu wokoło Mosbacha zeznał. Rjana wokolina a měr staj so jemu tak lubitoj, zo chcyše tu ze swójbju bydlić a je sej tehodla w Reichenbuchu dom twarił. Jako Jürgena zeznach, steješe dom hižo. Wón je potom kóždy dzeń 90 kilometrow z čahom do Stuttgarta na džěto jězdził. Džensa džěla zwjetša wot doma.

Kajka je wobchadna rěč doma?

Z mandželskim rozmołwjam so němsce a z hólcomaj jenož serbsce. Mjezsobu rěčtaj synaj pak hłownje němsce. Mój muž rozumi někotre serbske słowa a hustodosć tež wobsah našeje rozmołwy. Wón sam pak serbsce njemóže. Hižo do kwasu sym jemu prajiła, zo chcu džěć, jelizo změjemoj, serbsce kublać a sym so prašała, hač je z tym přezjedny. To wón bě.

Na kajke wašnje nawuknjetaj džěsći serbsku rěč?

Wot spočatka sem sym jenož serbsce z nimaj rěčała a Jürgen němsce. Wot dweju lět staj hólcaj do pěstowarnje chodžitoj, staj wobě rěči móhloj a tež rozeznawałoj.

Quarzec swójba, wot lěwa do prawa: Jan (17), Damian (15), Jürgen (64) a Elena (42)

Foto: Stefan Cuška-Malink

Štó abo što pomha tebi při kubljanju w serbsčinje?

My sej prawidłownje do Łužicy dojdžemy. W Budyšinje bydla wowka a džěd a mój bratr, kotřiž z hólcomaj serbuja. Mamy tež wjele znatych w Serbach, z kotrymiž so zetkawamy. We Łužicy staj synaj serbske naložki zeznałoj, kaž na přikład jutrowne jěchanje. Mój bratr jěcha jako križer w Budyskim procesionje sobu. To sej wobhladamy. Tež hdyž so kón pyši a we wobjedowej přestawce w Radworju staj hólcaj zwjetša pódla. Wowka a džěd wopytataj z nimaj rady kulturne zarjadowanja kaž na přikład džiwadło. Wobaj staj so tehorunja na ferialnym kursu Rěčneho centruma Witaj w Budyšinje wobdžěliłoj. Rady smy tež na Serbskim ewangelskim kóncu tydženja w Hainewaldze. Doma w Reichenbuchu sym serbske knihi předčitała. Jako staj w šuli němsce čitać nawuknyłoj, sym jimaj serbsce čitać nawučila. Druhdy smy samo tež serbsce pisali, na přikład list abo kartu z dowola na wowku a džěda. Sym mjenje, zo njejsmy nič wosebiteho činili. Za mnje je to samozrozumliwe a bych to w Budyšinje tež tak činiła. Přidatnje bych prajiła, zo je porcija dobrego sebjewědomja tehorunja wulka pomoc při serbskim kubljanju.

Kajki wliw ma wobswět na wužiwanje serbsčiny?

Dožiwju wobswět pola nas doma jara wotewrjeny za serbsčinu. Husto so ludžo pra-

šeja, kajka rěč to je. Z hólcomaj přeco serbsce rěču. Hdyž dyrbja ludžo něšto rozumić, potom to přeložu. Sym mjenje, zo dyrbi w dwurěčnych swójbach kóždy starsiski džěl konsekwentnje swoju rěč naložować. Rěči njesmětej so mješec.

Što počězuje serbskorěčne kubljanje? Kotre pomocy by sej prała?

Dokelž njebydlimy w serbskim rěčnym rumje, so serbsčina wězo w šuli njewuču. Tehodla naju synaj někotre słowa, wosebje fachoweje rěče, njeznajetaj. Čězko je, hdyž prašataj so něšto k šulskim nadawkam. Ja potom serbsce rozkładuju a pomham jimaj při rozumjenju. Ze serbskej wučbu w šuli by serbske kubljanje lóše było.

Přez němski wobswět rěčitaj Jan a Damian mjez sobu najhuscio němsce. Hdy bychmy we Łužicy bydliłi, byštaj snano serbskich přecelow mětoj a wjace serbowatoj. Nam faluja w Reichenbuchu a we wokolinje dalši Serbja za rozmołwu. To by zawěsće dobra pomoc była.

Ke kotrej wosadze słušeće a hdže chodžiće kemši?

Hdyž smy we Łužicy a su runje serbske ewangeliske kemše w Budyskej Michatskej, potom tute rady wopytamy. Z našeje wosadu w Reichenbuchu njemóžu so identifikować. Sym spytała so tam zadomić, ale to so mi njeje poradžilo. K temu přińdže, zo huscišo kónc tydženja džělam a tak kemše prawidłownje wopytać njemóžu. Ja wosobin- ➔

⇒ sce čuju so zwjazana ze serbskej ewangelskej wosadu w Budyšinje. Tam slišam.

Kak začuwataj to džěsći a kak sće žiwi we wěrje?

Jan bu w Budyšinje w Michałskej 2009 wot sup. Jana Malinka wukčeny a Damian 2011 we wosadze Lohrbach-Reichenbuch. Hač do džensnišeho Damian přeco zaso naspomni, zo by tež radšo w Michałskej cyrkwi swoju křćeńcu měł. Namaj jako staršimaj bě wažne, zakład w křćeńcy klasć, ale potom chcychmoj džěsćomaj swobodu we wěrje dać. Njejsmoj jeju nuzowałoj, kemše wopytać abo so na dalšich cyrkwinskih zarjadowanjach wobdźělić. Wobaj mataj w šuli nabožinu a sym jimaj bibliske stawizny ze serbskeje džěćaceje biblije předčitała. Tež serbske kěrlušy sym z nimaj zhromadnje spěwała. Damian je so rozsudił, konfirmacisku wučbu wopytać a bu 2024 we wosadze Lohrbach-Reichenbuch konfirměrowany. Jan nochcyše so konfirměrować dać. To smój jako staršej akceptowałoj. Snano namaka na hinaše wašnje k wěrje. Damianej je wěra wažna a wobdźěli so rady na nabožinskih młodžinskih lěhwach, kaž na přikład „Praiseland“ pola Kaiserslauterna. Lětsa budže samo jako sobudźělaćer pódla.

Kajki wliw ma wobswět na žiwjenje we wěrje?

Wobswět ma hižo wliw na žiwjenje we wěrje. Kaž hižo naspomnjene, njemóžu so z wosadu w Reichenbuchu identifikować. Mam začišć, zo je tam wšitko na starych ludźi wusměřene. Předowanja mje njedo-

Quarzec swójba bydlí w Reichenbuchu nad rěku Neckarom

Foto: Elena Quarzowa

sćahnu. Nimaja ničo z mojim žiwjenjom činić abo z aktualnej situaciju w našim kraju. Ludžo w Reichenbuchu maja tež cyle hinaše nahlady hač ja a su hižo přeco we wosadze. Je čezko, jako nowopřičehnjeny k tutej wosadze přisłušeć. Hdyž by so mi tam lěpje lubiło, bych so rady we wosadze angažowała.

Maš wosebity poki w kublanje w serbsćinje abo we wěrje za druhe swójby?

Sym teho mjenjenja, zo dyrbiš do naroda džěći wo tym přemyslować, w kotrej rěči chceš z nimi rěčeć a kak chceš wěru dale posrědkować. W mojich wočach je wulka pomoc, hdyž sy sej to do toho wuwědomi!

a tež z partnerom wo tym rěčať. Po tym je wažne, konsekwentnje tutón puć kročić.

Serbske ewangelske towarstwo přeprošuje kóždy lěto na swójby kónc tydženja do Hainewalde. Što wam tele dny woznamjenjeja?

Hdyž mamy čas, so jara rady na swójby kóncu tydženja w Hainewaldze wobdźělimy, je za nas „highlight“. Za mnje wosebince woznamjenja w přemij rjedže kontakt z lubymi znatymi a přecelami. Wažu sej tolerantnu přecelnu atmosferu. Je derje, zo móža so tež ludžo wobdźělić, kiž „njeslušeja“ direktnje k ewangelskim Serbam, kiž pak so w tutej zhromadnosći derje čuja. Rady poskičuju tam rańši sport za tych, kotřiž chcedža so do snědanje pohibować. Mi so lubi, zo móže kóždy ze swojimi talentami k poradźenju rjaneho kónca tydženja přinošować.

Maš namjet abo přece, kak móhla zhromadnosć ewangelskich Serbow džěło z młodymi swójbami hišće lěpje podpěrać?

Snano by so móhlo na reformatiskim dnju hišće něšto poskičić. Na nim so tola tak a tak popoždnu zetkamy. Bychmy móhli do toho hižo zhromadnje pućować a tež wobjedować. Abo wječor po zhromadźiznje Serbskeho ewangelskeho towarstwa bychmy so zhromadzić móhli k spěwanju a na rozmołwu. Z tym bychmy dalši wjeršk w nazymje měli.

Wutrobny džak za rozmołwu.

Prašala so Katja Meyerowa

Jubilejny koncert Feliksa Brojera w Münsteru

Njedźelu, 11. meje, zaklinčachu wječor w katolskej cyrkwi Thomasa Morusa w Münsteru serbske zynki. Serbski komponist Feliks Brojer wuhotowaše składnostnje dwójneho jubileja mały koncert. Tute lěto woswjeći swoje 20lětnje skutkowanje jako organist a 25lětnje jako komponist.

Feliks Brojer narodži so 1988 w Zhorjelcu a wotrosće w Budyšinje. W starobje sydom lět dósta přenju klawěrnju wučbu we wokrjesnej hudźbnej šuli w Budyšinje. W samsnym léce započa pišćeľe hrać. Bórže stachu so pišćeľe jeho hlowny instrument. Jako 11lětny započa komponować. W Drježdžanach na Wysokej šuli za cyrkwinski hudźbu studowaše katolsku cyrkwinski hudźbu, pišćeľe a cembalo. Po tym skutkowaše w Drježdžanach při katedrali, w Budyšinje při tachantskej cyrkwi a w Pančicach-Kukowje při klóštrje Marijina hwězda. W léce 2024 přesydli so do Münstera. Tam džěla jako organist we wosadomaj swj. Mikławša a swj. Franciskusa, zdobom wuču klawěr a pišćeľe w hudźbnej šuli we Wolbeku.

Feliks Brojer je w Serbach wosebje znaty jako komponist. Jeho čezišćo leži na duchownej hudźbje. Hač do džensnišeho je 600 twórbow komponował. Tute wopřijeja instrumentalnu a komornu hudźbu, oratorije, kantaty, misy, spěwy za solo a chór kaž tež twórby za klawěr a pišćeľe.

W koncerće pod heslom: „Knjeza chcu chwalić, dołhož sym žiwy“ z psalma 146, bě pisany přerězk Brojeroweho tworjenja slyšeć. Jeho podpěraštaj ewangelska mezzosopranistka Katja Meyerowa a katolski organist a tenor Thorsten Schwarte. Tak knježeše w koncerće dobra ekumena. Mjez druhim zaklinča serbska twórba za pišćeľe, trio na kěrluš „Nět meja na zeľeni“. Katja Meyerowa zanjese serbsce „Strowa sy, Marija“ wot Felixa Brojera.

Někak polsta připosłucharjow bě na koncert přichwatało. Na kóncu mytowachu hudźbnikow a spěwarku ze sylnym a dołhim přikleskom.

W septembrje so koncert we Wolbeku pola Münstera wospjetuje.

Katja Meyerowa

Jubilejny koncert w Münsteru wuhotowachu (wotlěwa) jubilar Feliks Brojer, spěwarka Katja Meyerowa a organist a tenor Thorsten Schwarte.

Foto: Katja Meyerowa

„Spěwajće Knjezej nowy kěrluš“

W Husce 17. a 18. meje 79. serbski ewangelski cyrkwinski dzeń swječili

Štwórty króc bě lětsa Huska hosćicielka Serbskeho ewangelskeho cyrkwinskeho dnja. Po lětach 1973, 1986 a 2012 zetkach so tu lětsa 17. a 18. meje znova Serbja, zo bychu w maćernej rěči Bože słowo slyšeli a zhromadnosć hajili. Njedźeli Kantate wotpowěduju steješe zeřdženje pod hesłom psalma 98,1 „Spěwajće Knjezej nowy kěrluš“.

Sobotniše popołdny

Cyrkwinski dzeń zahaji so sobotu popołdnu w powołanskim gymnaziju ewangelskeho šulskeho centruma. Wosadny farar Thomas Schädlich wobdźělnikow z „Pomhaj Bóh“ a postrownymi słowami do Huski witaše. Po tym měješe Serbski superintendent Krystof Rummel krótku nutrnosć, w kotrejž pokaza z někotrymi přikładami na wuznam spěwanja w bibliji.

Přizamkny so němski přednošk dr. Roberta Lorenca ze Serbskeho instituta wo Hušćanskej wosadze w statistice Łužiskich Serbow Arnošta Muki, kotruž bě referent do němčiny přeložil. Tež susodnym wosadam kaž Smělnaj a Wjelećinej so přednošk wěnowaše.

Wotpohlad organizatorow, z přednoškom tež němskich zajimcow z wosady a wokoliny přiwabić, je so spjelnił. 23 přitomnych přednošk scěhowaše. Podźěl Serbow je tu spěšnišo spadował hač druhdze. Runje tuta spěšna asimilacija připosłucharjow jimaše. Tak mjez druhim farar Schädlich praji, zo bě jemu přednošk dotal njeznate informacije posrědkował.

Mjez přitomnymi běchu tež wyši krajnocyrkwinski rada dr. Thilo Daniel z Drježdźan, kotryž wšitkich w mjenje biskopa

Njedźelniše kemše w Hušćanskej cyrkwi

Foće: Jürgen Mačij

Tobiasa Bilza postrowi, Budyski superintendent Tilmann Popp a jeho předchadnik Reinhard Pappai.

Mato Krygař

Swjedženske kemše

K njedźelnišej Božej službje bě so w rjenje wupyšenej Hušćanskej cyrkwi něhdze 70 serbskich a němskich, ewangelskich a katolskich kemšerjow zešlo. Po swjedženskim začahu sobuskutkowacych sup. Rummel zhromadženych powita. Wón bě zdobom liturg a dirigowaše džěćacy chór, kiž bě so na iniciativu předsydy SET wosebiće za tu- te kemše zestajił. Dwaceći serbskich a němskich džěći z Budyskeje, Bukečanskeje,

Prědar Jan Malink

Rakečanskeje a Hodžijskeje wosady sobu spěwaše. Tři holcy z Bukečanskich stron běchu w serbskej drasće. Pod dirigatom sup. Rummela spěwachu liturgiju kaž tež spěwaj z młodžinskeho spěwnika „Zernička“.

Čitani přednjeseštaj Robert Mačij z Hrubjelčic a Benjamin Wirth z Budyšina. Do předowanja poda so něhdze 25 džěći z Katju Meyerowej a džowku Leńku do wosadneje rumnosće na dwurěčne džěćace kemše. Tam porěčachu wo hesle cyrkwinskeho dnja a mějachu wjele wjesela při rejowanjskich hrach po serbskej hudźbje skupinow Holaski a Jankahanka.

W předowanju na hesło cyrkwinskeho dnja rozložil sup. n. w. Jan Malink, zo je křesćanstwo najwjace ze wšěch nabožinow k wuwicu hudźby přinošowało. Tež ⇒

Sobotu popołdnu přednošowaše Robert Lorenc ze Serbskeho instituta wo Hušćanskej wosadze w statistice Łužiskich Serbow Arnošta Muki.

Foto: Mato Krygař

⇒ Serbja mějachu na tym podźěl kaž ze znatymaj kantoromaj-komponistomaj Janom Krygarjom a Korlu Awgustom Kocorom. Byrnjež wobstejnosće přitomnosće optimistiske njebyli, namołwješe předar, wěru, lubosć a nadźiju zmužiće dale njesć do přichoda. Při tym njech tež stajnje klinči chwalospěw k česći Boha.

Přizamkny so Bože wotkazanje, kotrež duchownaj něhdže 40 spowědnym wudźělštaj. Wosadni dujerjo zanjesechu k temu serbske duchowne spěwy kaž „Ha widžu-li ptačata ćahnyc“ wot Zejlerja a „Hdyž budžemy so widžec něhdy“ wot Kiliana.

Po zakončenju witaše předsyda SET Mato Krygař kemšerjow z Božeho słowa, wupraji džak džěćacemu chórej kaž tež dujerjam a kantorej Hušćanskeje wosady. Kolekty za wudawki cyrkwinskeho dnja nazběra so 1 228 eurow.

Připoldniša přestawka

Něhdže polsta wobdźělnikow zhromadźi so po kemšach w awli powołanskeho gymnazija. Tam wočakowaše jich slódny wobjed a pozdžišo kofej a tykanc, wo čož bě so šulski kuchar postarał.

Z radosu zanjesechu zhromadźeni potom tójšto serbskich ludowych spěwow, na gitarje přewodženi wot Měrcina Krawca z Delnjeho Wunjowa. Spěwanje wotměnješe so ze słownymi přinoškami. Friedhard Krawc ze Swónicy bě někotře bleški swójeho „Serbskeho piwa“ sobu přiwjezł a rozložil přitomnym zakłady piwowarjenja. Bywši předsyda TCM Jurij Špitank posrědkowaše postrowy katolskich Serbow a přeprošy na pasionsku hru, kotraž budže so na dwěmaj kóncomaj tydźenja w septembru w Chrósćicach předstajić.

Bosćij Naumann z Čěskeje předstaji nowu serbsku stronu „Bóh online“ na instagramje, kotraž je interkonfesionelne a na młodych wužiwarjow wusměřena. Jeho sotra Sophie Naumann z Lipska bě zhotowiła a k rozdźělenju sobu přiwjezła póstowej kartce z bibliskimaj hronomaj w serbskej rěči, kiž matej zmužitosc zbudzić w čemnych časach, kaž tež přitykawački z wjesołym wobličom a namołwu „Wjeselće so w Knjezu kóždy čas!“

Lubina Malinkowa rozprawješe wo nowym digitalnym poskitku w serbskej rěči, kotryž bě Rakečan Olaf Langner wuwil. Program z mjenom „KraBOT“ móže na prašenja wužiwarja ertnje a pisomnje w serbskej rěči wotmołwić. Jan Malink skedźbni na knižne blido Smolerjec kniharnje, kotrež bě nawodnica Annett Šolčić na žurli přihotowała, a na Serbski domizniski džen Wojerowskich stron, kiž so njeźelu po swjatkach wotměje.

Zakónčacy koncert

Posledni raz na Serbskim ewangelskim cyrkwiskim dnju wustupiła bě 1. serbska

Projektny džěćacy chórowubi ze serbskimi spěwami njeźelniše kemše.

kulturna brigada Serbskeho gymnazija w léce 2012 w Husce. Tuž bě čim bóle witać, zo gymnaziasća lětsa znova koncert wuhotuja, nětko pod nawodom dirigentki Judith Kubicec. Na koncert přidružichu so wobdźělnikam cyrkwinskeho dnja dalši připosłucharjo, mjez nimi tójšto staršich sobuskutkowacych.

Młode, čerstwe hłosy zawjeselichu publikum z duchownymi a ludowymi spěwami předewšěm w serbskej, ale tež w jendźelskej a łaćonskej rěči. Mnohim hnujace běchu tak znate spěwy kaž „Maćernu rěč lubuju“, „Běži woda“ abo jako duet zanjese pěseň „Lubka lilija“. Dale zaklinčachu twórby z oratorijow Korle Awgusta Kocora a Měrcina Wedlicha. Muska skupina pod dirigatom Mateja Kowarja zanjese žortnu pěseň „Naš njeboh džěd“.

Spěwne poskitki wotměnjachu so z instrumentalnymi kruchami. Tak zahraštej gymnaziasće na pišćalce a dalša na tři-trunatych husličkach. Korla Baier přednjese na pišćelach swójsku improvizaciju na jutrowny spěw „Hdže su mi banty čerwjene“. Připowědź w němskej a serbskej rěči zmištrowaštaj suwerenje a so wotměnjejo Elena Wawrikec a Julius Paška. Wo přewod na klawěrje postara so wjelelětna přewodžerka brigady Gina Hentsch. Za pozbudźowacu rjanu hudźbnu hodžinku džakowachu so připosłucharjo z wutrobnym přikleskom, předsyda SET z kwětkami a Bosćij Naumann z darikom kóždemu gymnaziasťe.

Ze zhromadnym ewangelsko-katolskim Wótčenašom so 79. serbski ewangelski cyrkwinski džen zakonči.

Trudla Malinkowa

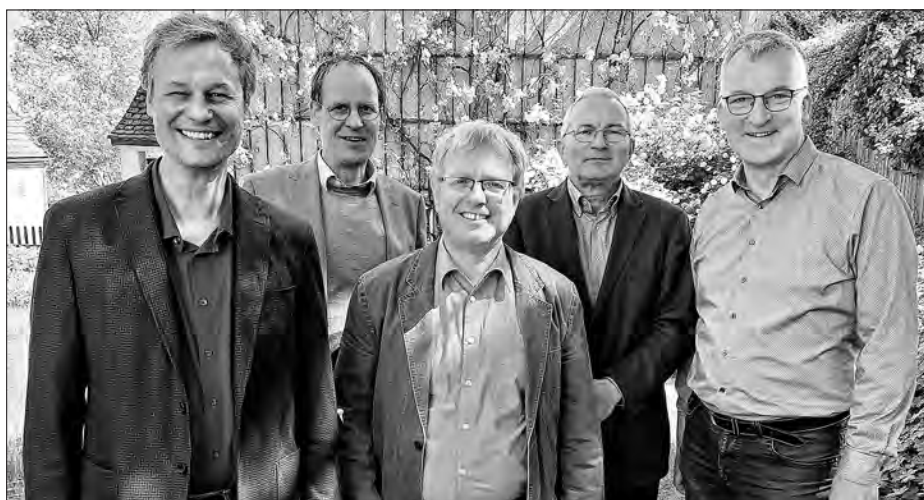
1. serbska kulturna brigada Serbskeho gymnazija pod nawodom Judith Kubicec wuhotowaše zakónčacy koncert cyrkwinskeho dnja.

Foće: Jürgen Maćij

Serbska přédarska konferenca 2025 w Bukecach

Fararki a fararjo, kotřiž maja w swojej wosadze serbske džěło na starosci, zeńdu so wot 2014 jónu wob lěto k mjezsobnej wuměnje na Serbskej přédarskej konferency. Jako městno lětušeje wuměny běchu na wutoru, 13. meje, Bukeycy postajene. Wšelakich přičin dla wjacori, kiž běchu so dotal wobdžělili, přijěć njemóžachu. Nowy wobdžělnik bě Łazowski farar Huth, kotryž je započal serbsce wuknyć.

Konferenca zahaji so z nutrnosću w cyrkwi, kotruž wuhotowaštaj sup. Rummel a wosadny farar Haenchen. Po tym podachu so rozprawy z wosadow. Džěło Bjesadow so w přiběracej měrje diferencuje. Tak je na příklad debjenje jutrownych jejkow w Rakecach jara wuspěšne. W Hodžiju džěla Bjesada na šćežce po slědach ludoweho basnika Pětra Mlónka. W Bukecach naruna Bjesada we wěštej měrje nadawki Domowinskeje skupiny. Stajenje a mjetanje meje kaž tež jutrowne rańše spěwanje su wjerški lětušeho džěla. Farar Huth rozpraweje wo konstituowanju noweho Serbskeho sejma, na kotrymž měješe dr. Christina Piniekowa šěroko wobkedźbowany zakładny referat. W diskusiji wujewichu so wšelake pozicije k Serbskemu sejmej. Powšit-

Wobdžělnicy Serbskeje přédarskeje konferency 13. meje w Bukecach (wotlěwa): farar Christian Huth (Łaz), farar dr. Robert Malink (Rakecy), sup. Krystof Rummel (Hodžij), sup. n. w. Jan Malink (Budyšin), farar Thomas Haenchen (Bukeycy)
Foto: prywatne

kownje so přeješe, zo byštej so Domowina a sejm do chutneho dialoga podaťoj. Tež prašenje rozdžělného financneho wuhotowanja wobeju zjednoćenstwow so narězny.

Scěhowaše přednošk sup. n. w. Malinka wo serbskich fararjach w času nacionalsocializma. Wón pokaza na jara wšelake po-

zicije fararjow k Hitlerskemu hibanju a na jich wšelake zasadjenje za Serbstwo. Stawizny njehodža so čornoběle pisać, ale skerje ze wšelakimi šěrymi barbami.

Po přednošku a žiweje diskusiji přeprasy farar Huth na klětušu konferencu do Łaza.
Jan Malink

Mejemjetanje město spěwanskeho wječorka w Komorowje

Lubi čitarjo Pomhaj Bóh, na tutym městnje dyrbbješe poprawom rozprawa wo spěwnym wječorku Hodžijskeje a Rakečanskeje Bjesady stać. Ale terminowych přičin dla dyrbbjachmy wječork wot 16. meje na 3. junij přestorčić. Z tym zwjazane bě njemało stresa pola nas w Rakecach, ale zawěsće tež w Hodžiju. Za to dyrbbimy so zamołwić.

Při wěšm so wjeselimy, zo smy so na próstwu Komorowskeho młodžinskeho kluba spěwného wječorka 16. meje wzdali,

na kotryž běchmy k podpěrje skupinu Přezpólni skazali. Tamniša młodžina chcyše rady jónu mejemjetanje přewjesć. Při tym bě mladym ludžom serbska atmosfera na swjedženju wosebje wažna. Wosom mladych porow rejowaše wokoło meje, holcy běchu wšitke w narodnej drasće katolskich Serbowkow. Nimo młodostnych bě wjele hosći z Komorowa a wokoliny k hěće młodžinskeho kluba přišlo. Wjesele swjećachu potom mejskeho krala a jeho kra-

lownu. Hudźba a spěwy skupiny Přezpólni so jara derje k atmosferje swjedženja hodžachu.

Wjele lět njebě so w Komorowje mejemjetanje wotměło. Tuž běše to lětsa jara dobra akcija wjesneje młodžiny. Snadž bě spěwanski wječork, kiž stej Bjesadze z Hodžija a Rakec w lěće 2023 w Komorowje přewjedłoj, mały nastork za lětuše mejemjetanje młodžiny? Potom bychmy trochu hordži na to być móhli. **Günter Holder**

Po wjele lětach přewjedze młodžina w Komorowje pola Rakec lětsa zaso mejemjetanje.

Z podpěru sobudžělačerkow Domowiny bě so k mejemjetanju w Komorowje wosom holcow serbsku katolsku drastu wobkřěło.
Foće: Günter Holder

Zhromadnje sonili a wo sonach rozmyslowali

W Hainewaldže so po jutrach Serbski ewangelski kónc tydženja wotměł

Z nimale polsta wobdželnikami bě Serbski ewangelski kónc tydženja lětsa dale rozrostł. To je wuspěch a zdobom chwalba organizatoram Katji a Leńce Meyerec kaž tež Lubinje a Robertej Malinkec. Zhromadnje běchu zwučeny koncept zaso z nowymi idejemi wobohačili.

Wot pjatkownišeho popołdnja su džěci a młodostni ze swojimi staršimi a zdžěla wawkami přijěli. Wulke bě wjesele, so zaso zetkać ze swojimi přečelemi z Łužicy a cyłteje Němskeje. Kohož hišće znať njejsy, sy z pomocu zeznawanskich hrow spěšnje zeznať.

Wječor poda Christiana Pieniekowa zawod do hesła zhromadnych dnjow „Mějach són ...“. Při tym rozeznawaše, zo móžeš z pomocu swojeje fantazije sonić abo so či njewědomje něšto džije. Zajimawje je, zo mamy w serbsčinje za to dvě wšelekej słowje. Přez swoje zadžerženje móžemy zdžěla wobwliwować, hač so nam w nocy wo dobrych abo złych wěcach džije. Jako přihot na spar je tež wječorna modlitwa pomocna.

Za Hainewaldskej wječoraj staj Malinkec mandželskaj wječornu modlitwu po Ochranowskim wašnju přihotowaloj. Při tym so wot jednotliwych wobdželnikow předčitane wotrězki modlitwy wotmjenjeja ze zhromadnje zaspěwanymi štučkami kěrľušow.

Hdyž běchu so najmjeńši hižo do łoža podali, sčěhowaše za zbytk hižo tradicionalna kremowa hra, nad kotrejž so wosebje šulerjo radowachu. Pozdžišo wuklinči wječor ze škotom, rommejom a dalšimi hrami.

Sobotu dapołdnja so džěci z Leńku Meyerec ze sonami zaběrachu, a to z pomocu spěwow, klockow a hrow. Wjetše džěci a dorosćeni so w pjeć měšanych skupinach sonam w bibliji wěnowachu. K temu čitachu wotpowědne stawy Swjateho

Wobdželnicy lětušeho kónca tydženja w Hainewaldže

Foto: Stefan Cuška-Malink

pisma, rozmyslowachu wo zmysle tam wopisanych sonow a zjimachu swoje wuslědky do słowow a wobrazow. Swoje temy předstajichu skupiny potom na njedželnišich swójbnych kemšach na najwšelakoriše wašnje jako wobraz, scenisku hru, talkshow abo chat na whatsappce.

Móžnosće „Eurohofa“ w Hainewaldže skičachu kóždemu składnosć, so we wólnym čas zabawjeć – hač při wulkotnym wodowym hrajkanišću, picowanju zwěrjatow, pućowanju abo sportowanju. Wosebje kopańca so w kóždej swobodnej mjeńšinje hraješe, ale tež při blidotenisu, wolejbulu abo basketbulu so wšelacy z wjeselom počachu. Wšitke generacije zwjazowaše tež „rańši sport z Elenu“, a to hižo do snědanje.

Štóž je so dosć hibał, móžeše sobotu popołdnju tež paslić a sej po tym tak mjenowaneho łójerja sonow sobu domoj wzać. Po wječornej nutrnosti mějachu wšitcy čicho być. Wosrjedź ruma sedžeše džěcy ze zawjazanymaj woćomaj na stól-

Button, kiž kóždy wobdželnik jako dopomnjenku dósta, je Leńka Meyerec naćisnyła.

cu a dyrbeješe poskać, z kotreho směra so tamne džěcy skradžu bliži, zo by sej pod stólcom ležacy plac pokradnyto. Wulke bě wjesele, hdyž so to někomu poradzi. Po tym sčěhowaše wězo hišće raz kremowa hra a na to zabawa z hrami abo bjesada za wšěch, kiž hišće mučni njeběchu.

Njedželu dapołdnja swjećeše Robert Malink z Rakec swójbne kemše. Při tym so hižo naspomnjene wuslědky sobotnišich skupinow předstajachu a so kaž na wšitkich dnjach pilnje ze „Zernički“ spěwaše.

Na kóncu tydženja wobdžělichu so samo štyrjo duchowni, nimo sup. Krystofa Rummela fararce Cornelia von Ruthendorf-Przewoski a Jadwiga Malinkowa kaž tež farar Robert Malink.

Do zakónčaceho wobjeda so dny zhromadnje wuhódnoćichu a so organizatoram wot wšěch wobdželnikow wutrobny džak wupraji. Na přichodny Serbski ewangelski kónc tydženja wot 10. do 12. haperleje 2026 so hižo wšitcy wjesela.

Robert Maćij

Džěci při paslenju łójerja sonow

Foto: Robert Maćij, repro: Leńka Meyerec

Po serbskich ewangelskich duchownych pomjenowane domy a rumnosće (6)

George Körner – farar, chronist a řešespytnik

George Körner

George Körner njeje ženje jako serbski farar skutkował, ale bě němski přečel Serbow. Wón narodži so 1717 jako syn bura a wjesneho sudnika w Pölbitz pola Šwikawy. Jako šuler lačonskeje šule w Šwikawje nawukny wot tam služaceho serbskeho wojaka serbsce a měješe k zakončenju šulskeho časa serbsku nareč. Za čas studija teologije w Lipsku bě člon tamnišeho Serbskeho předarskeho towarstwa. Wot 1747 skutkowaše jako farar w Bockauwje w Rudnych horach, hdžež wěnowaše so nimo svojeho farskeho džěta domizniskim stawiznam wsy a wokoliny kaž tež serbskim řečnym slědženjam. Tójšto lět džětaše na serbsko-němskim słowniku, kotryž chowa so džensa jako rukopis we Wróclawskej uniwersitnej knihowni a 1979/80 w čišću wuńdže. Čas žiwjenja wosta ze Serbskim předarskim towarstwom w Lipsku zwjazany, přihotowaše sobu 50lětny jubilej jeho wobstaća a bu za jeho čestneho člena pomjenowany. Wón zemrě 1772 w Bockauwje a je tam chowany.

„Körner-Haus“ a „Körnersaal“ w Bockauwje (2004)

Angažowani wobydlerjo Bockauwa založichu 1998 domizniske a stawizniske towarstwo, kiž staji sej nadawk, so zachowanju a hladanju kulturnych hódnotow wěnować. Po swojim něhdyšim wosadnym fararju spožichu towarstwom mjeno „Magister George Körner Gesellschaft“.

W slědowacych lětach so towarstwom poradzi, najstaršu hětu we wsy, w kotrejž bě so witriolowy wolij produkował, jako techniski pomnik na muzej přetwarć. Pó dła wutwarichu w lěće 2003 dom jako sy-

George Körner (1717–1772) Repro: Wikipedia

dło towarstwa a wjesny kulturny centrum. Na jeho wotewrjenju 20. februara 2004 spožichu jemu mjeno „Haus der Magister George Körner Gesellschaft e. V.“, skrótko „Körner-Haus“. Na swjatočnosći, na kotrejž wobdžěli so jako najprominentniši hósć statny minister Steffen Flath z Drježdźan, wotkrychu na twarjenju taflu z mjenom doma a wopominanjom Georga Körnera. Tež žurla w hornim poschodže dósta po nim mjeno „Körnersaal“. W njej wisa kopija mólby fararja Körnera, kotraž chowa so w Bockauskej cyrkwi. Zajimc na deńdže dom pod adresu Auer Weg 13 w Bockauwje.

Z Bockauskim towarstwom je Domowina přez lěta prawidłownje styki wudžeržowała, předewšěm Budyska župa „Jan Arnošt Smoler“. Jako připóznace za dobre

zhromadne džěło a w spominanju na zwjazanosć Körnera ze Serbami spožči towarstwo Domowinje w lěće 2017 myto „Magister George Körner Preis“. Za čas korony su zwiski mjez Bockauwom a Budysinom zašli a so z teho časa njejsu wjac wožiwili.

Dalše wopominanja Körnera

Nimo pomjenowanja towarstwa, doma a žurle su zaslužbneho fararja w Bockauwje hišće na dalše wašnja počesćili. Wot lěta 2001 nosy małe naměsto při farje, hdžež bě něhdy bydlit a skutkował, mjeno Pfarrer-Körner-Platz resp. George-Körner-Platz. Wot lěta 2008 spožča Bockauske towarstwo myto „Magister George Körner Preis“. W lěće 2018 stajichu jemu na wjesnym kěrcho- wje, hdžež bě jeho row dawno zrunany, kamjeń z čestnej taflu. *Trudla Malinkowa*

Pohlad do žurle „Körnersaal“, w pozadku kopija mólby Georga Körnera

Bockauska fara, w kotrejž bě farar Körner něhdy bydlit a mjez druhim tež za Serbow skutkował.

Fota: Trudla Malinkowa

Dom „Körner-Haus“ na Auer Weg 13 w Bockauwje z historiskej hětu w pozadku, w kotrejž su něhdy witriolowy wolij džěłali

Wodźenje po Budyskim Tuchorju

Njehladajo deščikojeho wjedra přichwata sobotu do njedźele Kantate, 17. meje, 25 zajimcow na Tuchorske pohřebnišćo, zo bychu při wodźenju narowne kamjenje ze štučkami kěrlušow zeznali a zhromadnje spěwali. Při sewjernej muri třećeho džěla kěrchowu namakaš na přikład narowny pomnik Hoppec mandželskeju, na kotrymž steji w serbskej rěči štučka kěrluš „To jasne slónčko zašlo je“. Zhromadnje zanjesechmy kěrluš němsce a serbsce. Dalše wotkryća scěhowachu, tola přiběraceho dešća dla dyrbeje so wodźenje přikrótsić. Tak njemóžachmy hižo row Lubiny Holanec-Rawpoweje a Jana Rawpa wopytać. Na tamnišim narownym pomniku stejitej štučce spěwa „Dobry wječor, maćerka“. Na tutón spěw budže so při wječornym spěwanju 8. julija w Tuchorskej cyrkwi spominać. *Evelyn Fiebiger, z němčiny T.M.*

Serbska štučka na rowje Hoppec mandželskeju na Tuchorju Foto: Trudla Malinkowa

Druhi raz mejemjetanje w Bukecach

Po wjele lětach je so loni w Bukecach přni raz zaso meja stajila. Organizowała je to Bukečanska Bjesada. Swjedźeň mejemjetanja je potom tež Kulturu spěchowace towarstwo sobu podpěrało. A dokelž je so to Bukečanam lubilo, je sej Bjesada tež lětsa zaso klobuk stajila. Sobotu, 24. meje, je wona na mejemjetanje přeprošyła. Štyrnaće holcow a žonow je sej k temu ewangelsku narodnu drastu Budyskeho kraja woblekło. Přewodžane wot hudźby skupiny Serbska reja su zhromadnje na nawjes ćahnyli. Tam scěhowaše mały program, moderěrowany wot Marka a Milana Grojlichec. Tak smy mjez druhim zhonili, zo su před sto lětami samo w małych Žornoskach meju stajili.

Lětsa w Bukecach su potom drastynošerki a jednotliwi hosćo koło teptali, šewca a Annemarie-polku rejowali. Ludowe spěwy kaž „Hory módre“ su wosadni dujerjo a Serbska reja wotměnjejo přewodželi. A potom je tak daleko bylo – meja je padnyła. Na to su ludžo, nawjedowani zaso wot hudźby Serbskeje reje, do „Wjesneje

hospody“ ćahnyli. Tam je wonka na dworje duo Leichtfuß a Liederlesel ze Sowrjec koncert za džěci wuhotował. Na žurli su kofej a samopječeny tykanc poskićeli. Wosebity zajim je fotowa wustajeńca zbudžiła. Lipšćanski fotograf Tilo Aé je wuběrne portrety holcow a žonow w drasće zhotowił. Jemu je so poradžiło, wot kóždeje njewšědny wobraz fotografować. Žadyn motiw njeje podobny druhemu. Za to słuša jemu wulki džak a připóznaće.

Na žurli je Serbska reja zaso aranžementy serbskeje hudźby zapiskała. Gregorj Kliemey je so derje poradžiło přitomnych do zhromadnje reje zapřijeć. Započeo z kołoteptanjom a dalšimi rejemi je wón na přijomne wašnje reje nawjedował a z tym z publikuma sobuskutkowacych sćinił. Tak je wjesoła nahlada knježiła.

Wutrobny džak za poradženy dzeń słuša Bukečanskej Bjesadze, wosebje Matej Krygarjej, a Kulturu spěchowacemu towarstwu, kiž je so wo pohosćenje starało, kaž tež wšitkim druhim sobuskutkowacym.

Hanaróža Šafratowa

Na mejemjetanju w Bukecach rejowachu holcy a žony w drastach ewangelskich Serbow Budyskeho kraja. Foto: Hanaróža Šafratowa

Serbskej křćenicy w Budyšinje

W Budyskej Michałskej cyrkwi so w meji dvě džěsći serbsce wukřčištej.

Na serbskich kemšach njedźelu, 11. meje, wukřči so pjeć mėsacow stary Mato Stefan Malink ze Slepoho. Kemše kaž křćenca měješe sup. n. w. Jan Malink. Kmótristwo přewzachu dvě ewangelskej Serbowce a dwaj katolskej Serbaj. Křćencej kaž tež kmótram wustajichu so wosebice zestajene wopisma w serbskej rěči.

Sobotu, 17. meje, wukřči so jednolětny Jannes Theo Wirth z Drježdźan. Dwurěčnu křćenca swjećeše fararka Jadwiga Malinkowa ze Slepoho. Nimo němškima swědkomaj křćenca přepoda so jeničkemu Serbej a ewangelskemu kmótrej wotpowědne wopismo w maćeršćinje. **PB**

Serbska strona na instagramje

Němsko-čěski přecel Serbow Bosćij Naurmann je zhromadnje ze serbskim studentom Pětrom Dźisławkom z Chasowa nowu serbsku stronu na instagramje wuwit a wozjewit. Pod hesłom „boh_online_serbsce“ namakaja so serbske hrónčka, inspiracije a pobudženja. Wone chcedža wosebje młodym Serbam wěru do Boha w serbskej rěči zblížić. Strona je ekumeniska a měri so na Serbow wšitkich konfesijow.

Katja Meyerowa

Logo noweje serbskeje strony Foto: Screenshot

Serbske kemše w Hodźiju

Kaž je hižo wjele lět jónu nalěto z wašnjom, swjećeše Hodźijska wosada njedźelu po jutrach, 27. apryla, serbske kemše z Božim wotkazanjom. Sup. Rummel pokaža w swojim předowanju wosebje na temu njedźele Quasimodogeniti (kaž nowonarodžene džěci) – mjenujcy na to, zo je kóždy, kiž bu wukřćený a so we wěrje k Jezusej Chrystusej wuznawa, tež kruće z jeho zrowastanjenjom zwjazany. Za tych, kotřiž jenož mało serbsce rozumja, předležeše předowanje tež w němskim přeložku. Někak džesać Hodźijskich wosadnych Božu službu wjesele sobu swjećeše. Runje tak wjesele horstka wosadnych po kemšach hišće dołho při šalce kofeja a samopječnym tykancu hromadže na bliskim kantarće bjesadowaše. *Krystof Rummel*

Powěšće

Delni Wujězd. W tudyšej cyrkwi wuhotowaše sobotu, 10. meje, Slepjanski folklorny ansambl nalětni koncert. Spěwna skupina, solisća a instrumentalisća běchu wšitke w Slepjanskej abo Wojerowskej serbskej drasće. Farar Christian Huth z Łaza připošluharjow serbsce powita. Organizowało je serbski wječork Delnjowujězdžanske towarstwo Zahrodka ze swojim předsydu Frankom Knoblochom.

Luboraz. Składnostnje wotewrjenja wustajeńcy wo serbskich stawiznach Luborskeho knjejstwa swjećachu njedźelu Jubilate, 11. meje, němsko-serbske kemše w něhdyšej Serbskej cyrkwi w Luborazu. Božu službu wuhotowastaj zhromadnje Janšojki farar n. w. Ingolf Kšenka a wosadny farar Wolfgang Krautmacher. Při rozpoddankach něhdyšeje měšćanskeje cyrkwe wotewrěchu po tym wustajeńcu pod hołym njebjom, kotruž bě stawiznar dr. Andreas Weigelt zestajał. Wšitke teksty na džesać wulkich płachtach su w němskej a delnjoserbskej rěči napisane.

Lubin. K zakónčenju wopominanskeho tydženja Paula Gerhardta swjećachu njedźelu Jubilate, 11. meje, w po nim pomjenowanej cyrkwi swjedske kemše ze serbskim podžělom. Liturgiju měješe wosadny farar Martin Liedtke a přědowanje farar Reinhard Mawick z Hannovera, serbske čitanja přednješe lektorka Madlena Norberg z Choćebuza. W srjedźišću Božeho služby steješe znaty Gerhardtowy kěrluš „Ach poruč Bohu swěru“. Přichwatili běchu kemšerjo zbliska a zdaleka, tak zo bě cyrkej kopata poľna.

Slepo. Na kóncu tydženja srjedź meje dopominaše Slepjanska wosada na wosebite wašnje na stawizny swych zwonow. Najmjeńši z nich pochadźa z lěta 1575 a je

Zwón z lěta 1925 na wěži Slepjanskeje cyrkwe ma serbski napis „Jezus Khrystus wčera a džensa, a tón samy kiž wón je, budže tež do wěčnosti.“ Foto: archiw PB

mjedzany, srjedźny a wulki buštej po Přenjej swětowej wójnje 1925 ze železa latej. 450lětny resp. stolětny jubilej swych zwonow wopominaše wosada sobotu, 17. meje, z wosebiće rjadowanym a dołhim zwonjenjom. Njedźelu na kemšach spominachu na stawizny zwonow a podachu so z kemšerjemi na jězbu w duchu do zašłosće.

Malešecy. W tudyšej cyrkwi wuhotowaše 1. serbska kulturna brigada Serbskeho gymnazija sobotu, 17. meje, nalětni koncert pod nawodom dirigentki Judith Kubicec. Koncert wospjetowachu nazajtra na serbskim cyrkwinim dnju w Husce.

Dary

W aprylu je so dario za Pomhaj Bóh 100 eurow, 85 eurow 35 eurow a 5 eurow. Bóh žohnuj dary a darcelow.

Spominamy

Před 175 lětami, 24. junija 1850, narodźi so farar **Handrij Bohuwer Handrik** jako syn kublerja w Kubšicach. Ludowu šulu wopyta w Bošecach a gymnazij w Budyšinje. Po studiju teologije w Lipsku džělaše nachwilnje jako wučer w Lubiju a wot 1877 jako diakon w Ketlicach. Nalěto 1878 powołachu jeho za fararja do Malešec, hdžež potom wšón zastojnski čas wosta. Jako student přisłušeše Serbskemu předarskemu towarstwu w Lipsku, pozdžišo bě sobustaw Maćicy Serbskeje, Towarstwa pomocy za studowacych Serbow a Hłowneje konferency serbskich duchownych. Tež w swojej wosadze džiwše na serbskosć. Hdyž so w Lutherowym lěće 1883 wjesnjenjo w susodnej Delnjej Hórcce rozsudžichu, reformatorej pomnik stajić, postara so wón jako wosadny farar wo to, zo dósta pomnik ryzy serbske napisy. Při wotkryću pomnika w nowembru 1883 wu-

zběhny farar Handrik w swjedskej narěči, „zo budže tutón pomnik přichodnym narodam připowědać, kak wysoko su sebi Serbja swoju ewangelsko-luthersku wěru wažili“ (SN 24.11.1883). Delnjohórcanski pomnik južnje wsy na horje Kwič je najimpozantniši ze wšech serbskich Lutherowych pomnikow. Po wobnowjenju w lěće 1990 su pozłócane napisy hišće džensa derje čitać. Wot lěta 1901 čerpješe farar Handrik pod wóčnej chorosću, móžeše pak 1902 hišće 25lětny duchowny a 1903 wosadny jubilej woswjećić. 1904 dyrbješe so dočasnje na wuměnk podać. Wón zemřě 1933. Jeho młódši bratr Jan Handrik (1860–1946) bě farar w Husce. T.M.

Přeprašujemy

W juniju wusyla so ewangelske Nabožne słowo k dnjej w serbskim rozhłosu.

01.06. Exaudi

- 10.15 kemše z Božim wotkazanjom w Budyšinje w Michałskej cyrkwi (sup. n. w. Malink) z kemšemi za džěci (Leńka Meyerec)
- 12.00 nutrnosť w serbskim rozhłosu (sup. Rummel)

03.06. wutora

- 17.00 spěwny wječork Hodžijskeje a Rakečanskeje Bjesady w Rakecach

08.06. Swjatkowna njedźela

- 09.30 dwurěčne kemše w Hodžiju (sup. Rummel)
- 10.00 dwurěčne kemše w swjedskim stanje w Šćeńcy (farar Malink)
- 19.00 Noc wótworjonych cerkwjow w Chóšebuzu

09.06. Swjatkowna póndźela

- 14.00 namša w Turjeju (farař n. w. Kšenka)

15.06. Swjedske swjateje Trojicy

- 10.00 kemše z Božim wotkazanjom w Lejnom pola Ptačec (farar Reichelt, sup. n. w. Malink), po tym program domizniskeho dnja
- 12.00 nutrnosť w serbskim rozhłosu (sup. n. w. Malink)

19.06. štwórtk

- 18.30 Bjesada na farje w Bukecach

22.06. 1. njedźela po swjatej Trojicy

- 13.00 Jański swěžen ze serbsko-nimskej namšu w Kózlem (farařka Schlüter, lektor Leipner)

29.06. 2. njedźela po swjatej Trojicy

- 12.00 nutrnosť w serbskim rozhłosu (fararka Malinkowa)

06.07. 3. njedźela po Swjatej Trojicy

- 10.15 kemše z Božim wotkazanjom w Budyšinje w Michałskej cyrkwi (sup. n. w. Malink)

Pomhaj Bóh
časopis ewangelskich Serbow
ISSN 0032-4132

Wudawaćelej: Serbski wosadny zwjazk, Farski puć/Pfarrweg 6, 02633 Hodžij/Göda; Serbske ewangelske towarstwo z.t., Priwatny puć/Privateweg 21, 02625 Budyšin/Bautzen

Zamolwita redaktorka: Trudla Malinkowa, Goethowa/Goethestraße 40, 02625 Budyšin/Bautzen (tel./fax: 03591 600711, e-mail: PomhajBoh@gmx.de)

Čiśc: Lessingowa čišćernja, Kamjenc
Vertriebskennzeichen: 2 B 13145 E

Zhotowjenje a rozšěrjenje: Ludowe nakładnistwo Domowina, Tuchmacherstr. 27, 02625

Abonement a dary: Serbske ewangelske towarstwo, Kreissparkasse Bautzen
IBAN: DE03 8555 0000 1000 0831 67
BIC: SOLADES1BAT

Pomhaj Bóh spěchuje so wot Załožby za serbski lud, kotraž dósta wažne přiražki z dawkowych srědkow na zakładze hospodarskich planow, wobzamknenych wot Němskeho zwjazkoweho sejma, Krajneho sejma Braniborskeje a Sakskeho krajneho sejma.

Lětny abonement plaćić 15 eurow.